

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.05.2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98, ECLI:CZ:NS:2001:32.CDO.1726.1998.1

Číslo: 76/2002

Právní věta:

Popření pohledávky přihlášené do konkursu je procesním úkonem, pro nějž přiměřeně platí ustanovení § 42 odst. 4 o. s. ř.

Popírá-li konkursní věřitel nebo správce konkursní podstaty výši pohledávky nebo její pořadí, musí uvést, jak vysoká je podle něj přihlášená pohledávka, popřípadě jaké pořadí má pohledávka v konkursu mít; jinak popření pohledávky nemůže vyvolat zamýšlené procesní účinky.

Popřít pravost, výši nebo pořadí pohledávky lze i eventuálním procesním úkonem.

Popření pravosti pohledávky umožňuje soudu ve sporu o určení pravosti pohledávky zkoumat pouze základ nároku, nikoli již jeho výši nebo pořadí.

Pro závěr o tom, zda byla popřena nejen pravost, nýbrž i výše, případně pořadí pohledávky, je určující obsah popření (jeho důvody) v podobě zachycené v protokolu o přezkumném jednání nebo v seznamu přihlášených pohledávek, který tvoří součást tohoto protokolu.

Součástí právního posouzení věci soudem ve sporu o pravost, výši nebo pořadí do konkursu přihlášené a správcem konkursní podstaty nebo některým z konkursních věřitelů popřené pohledávky, vždy musí být závěr o splnění předpokladů, za nichž se soud může důvodností nároku uplatněného tzv. incidenční žalobou vůbec zabývat.

Zjistí-li soud, který rozhoduje o pravosti, výši nebo pořadí nevykonatelné pohledávky, že přihláška pohledávky měla v části, o které má v incidenčním sporu rozhodnout, vady bránící přezkumu přihlášené pohledávky, musí žalobu pro předčasnost zamítnout. Na základě takového rozsudku je třeba v konkursním řízení přistoupit zákonem stanoveným způsobem k odstraňování vad přihlášky a poté k novému přezkumu přihlášené pohledávky.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.05.2001

Spisová značka: 32 Cdo 1726/98

Číslo rozhodnutí: 76

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Konkurs

Předpisy: § 21 předpisu č. 328/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý o b c h o d n í s o u d v P r a z e rozsudkem ze dne 29. 7. 1996 určil, že pohledávka přihlášená žalobkyní dne 29. 6. 1994 do konkursního řízení vedeného u tohoto soudu pod sp. zn. 94 K 10/94, ve věci úpadce státního podniku O., obchodního podniku v likvidaci, je oprávněná co do důvodu i výše 406 431 091, 94 Kč a pro potřeby konkursního řízení se v této výši pokládá za zjištěnou (bod I. výroku). Dále určil (v bodě II. výroku), že žalobkyně je pro potřeby konkursního řízení odděleným věřitelem s právem, aby její pohledávka v uvedené výši byla uspokojena z výtěžku prodeje zastavených movitých a nemovitých věcí vypočtených pod písmeny a) až h) výroku. Soud prvního stupně se po provedeném dokazování neztotožnil s námitkou žalovaného, že “formální vada ... přihlášky (nevedení právního důvodu pohledávky) ... způsobuje nutnost zamítnutí žaloby”. Podmínku, aby v přihlášce bylo (podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání – dále též jen “ZKV”) uvedeno, zda je uplatňováno právo na oddělené uspokojení, žalobkyně v přihlášce z 24. 6. 1994 splnila a ve shodě s § 20 odst. 2 ZKV připojila k přihlášce též listiny. Pro potřebu konkursního řízení považoval konkursní soud přihlášku za natolik perfektní, že žalobkyni nevyzval k jejímu doplnění. Přihláška byla zařazena k projednání při přezkumném jednání a žalobkyni bylo oznámeno, že správce konkursní podstaty popřel její pohledávku bez uvedení důvodů. Současně byla žalobkyně vyzvána k podání incidenční žaloby ve lhůtě třiceti dnů, kterou dodržela. Má-li soud rozhodnout o existenci nebo oprávněnosti pohledávky, je nezbytné, aby znal její právní důvod. Ustanovení § 23 odst. 2 ZKV omezuje žalobkyni v tom, že v žalobě, kterou se domáhá určení svého práva, se může dovolávat jen právního důvodu uvedeného v přihlášce nebo při přezkumném jednání. Soud nemůže konstatovat, že by žalobkyně nějakým způsobem změnila právní důvod pohledávky a činila tak již po lhůtě stanovené zákonem; nezjistil tedy kolizi uvedení právního důvodu pohledávky s ustanovením § 23 odst. 2 ZKV.

Soud prvního stupně neshledal důvodnými ani další námitky žalovaného, uváděje, že úpadce dlužil S., a. s., z titulu nezaplacených faktur částku 272 211 754 Kč a z titulu nezaplacených majetkových sankcí částku 64 469 000 Kč, vše ke dni 30. 6. 1992. Ke dni podání přihlášky se dluh úpadce zvýšil o narůstající poplatek z prodlení podle § 378 hosp. zák. a o úrok z prodlení podle § 378a hosp. zák. na částku 406 431 091,94 Kč. Ze smluv o postoupení pohledávek uzavřených mezi S., a. s., a M., a. s., dále mezi M., a. s., a E., a. s., a posléze mezi C., a. s., a žalobkyní pak soud dovodil, že právo požadovat zaplacení částky 406 431 091,94 Kč přešlo podle § 1392 a násl. rakouského občanského zákoníku, § 164 a násl. švýcarského “OR” a § 128 hospodářského zákoníku. Ze zástavní smlouvy uzavřené mezi žalobkyní a úpadcem dne 31. 7. 1992 a ze souhlasného projevu účastníků řízení ohledně uzavření zástavních smluv mezi žalobkyní a úpadcem o věcech movitých, učinil soud zjištění, že úpadce zastavil ve prospěch žalobkyně k zajištění předmětné pohledávky část svého majetku. S odvoláním na ustanovení § 28 ZKV soud uzavřel, že žalobce má právo na to, aby jeho pohledávka byla uspokojena z výtěžku z prodeje zastavené věci.

V r c h n í s o u d v P r a z e rozsudkem ze dne 9. 4. 1998 rozsudek soudu prvního stupně změnil ve výroku o určení, že žalobkyně má právo na oddělené uspokojení v konkursu z výtěžku z prodeje movitých věcí podle výkazu zastaveného zboží, který je přílohou k zástavní smlouvě na movité věci uzavřené mezi státním podnikem O., o. p., a žalobkyní dne 31. 7. 1992 (tedy ohledně bodu II. písm. a/ výroku) tak, že žalobu v tomto rozsahu zamítl. Ve zbývající části rozsudek v napadeném vyhovujícím výroku ve věci samé potvrdil. Odvolací soud uvedl, že žalobkyně skutečně přihláškou ze dne 26. 6. 1994 přihlásila do konkursu 406 431 091,94 Kč a v ní se odvolávala na celkem dvacet příloh, jimiž dokládala, že pohledávka v této výši vznikla a byla zajišťována zástavními smlouvami; na základě “těchto skutečností” formuloval závěr, že není rozporu mezi přihláškou pohledávky a žalobou a že

právo na určení pohledávky ve smyslu § 23 a § 24 ZKV bylo řádně a včas uplatněno. Připustil, že žalobkyně v průběhu řízení zpřesňovala žalobní návrh (tzv. petit), tato skutečnost však neměla vliv na včasnost uplatnění práva na určení pohledávky.

Co do pohledávky samotné přisvědčil odvolací soud zjištěním soudu prvního stupně o existenci a výši dluhu úpadce u S., a. s., a o tom, že S., a. s., postoupila pohledávku M., a. s., ta pak C., a. s., a posledně jmenovaná společnost ji postoupila (se čtrnáctiprocentní sankcí) žalobkyni. Rovněž převzal zjištění, že podle dohody z 26. 5. 1993, uzavřené mezi S., a. s., M., a. s., C., a. s., a žalobkyní na straně jedné a úpadcem na straně druhé, úpadce souhlasil se sankcí za neplacení pohledávek počínaje dnem 1. 6. 1993 ve výši 17,5 %. Výše přihlášené pohledávky odpovídá uvedeným ujednáním a odvolací soud nezjistil nic, co by ji zpochybňovalo. Argument žalovaného, že S., a. s., nemohla smlouvou z 30. 6. 1992 postoupit pohledávku na M., a. s., pro rozpor s tehdy platným zněním devizového zákona, odvolací soud odmítl, uváděje že žalobkyně v průběhu řízení předložila stanovisko Státní banky československé ze dne 29. 6. 1992, jímž banka s touto transakcí vyslovila (za podmínek, jež byly splněny) souhlas. K námitce, že M., a. s., nemohla platně postoupit pohledávku C., a. s., a ta pak žalobkyni, neboť smlouvy byly uzavřeny dříve, než pohledávka přešla na M., a. s., odvolací soud uvedl, že nic nebrání tomu, aby se prodávající zavázal kupujícímu k převodu práva, aniž by je v tu dobu měl, není-li pochybností o pohledávce samotné a o osobě dlužníka. Právo žalobkyně na oddělené uspokojení u vzniku zástavního práva k nemovitosti zpochybnil žalovaný podle odvolacího soudu jediným argumentem, totiž tím, že v době uzavření zástavních smluv žalobkyně nebyla majitelkou pohledávky. Jelikož podle § 151b obč. zák. lze zástavní právo zřídit i k zajištění závazku, který vznikne v budoucnu nebo jehož vznik je závislý na splnění podmínky, neměl soud tuto námitku za opodstatněnou. Ve vztahu k zástavní smlouvě k věcem movitým odvolací soud uzavřel, že ke vzniku zástavního práva k věcem movitým nedošlo, když předmět zástavy byl vymezen značně neurčitě a chybí věrohodný doklad o převzetí zásob; potud žalobkyně právo na oddělené uspokojení z prodeje movitých věcí nemá.

Proti potvrzujícímu výroku rozsudku ve věci samé odvolací soud bez bližší konkretizace a bez odůvodnění připustil výrokem rozsudku dovolání.

Rozsudek odvolacího soudu napadli (zastoupeni advokáty) včas dovoláním jak žalobkyně (ta jen proti té části výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé, již byl rozsudek soudu prvního stupně změněn), tak žalovaný (ten proti části výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé, kterou byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen).

Žalobkyně opírá přípustnost odvolání o ustanovení § 238 odst. 1 o. s. ř., namítajíc, že napadené rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování (§ 241 odst. 3 písm. c/ o. s. ř.), a že řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř.). Konkrétně dovolatelka uvádí, že podle svého přesvědčení předložila při řízení před soudy obou stupňů všechny důkazy svědčící pro to, že zástavní smlouva na movité věci byla uzavřena řádně, ve shodě s § 151b obč. zák. Zdůrazňuje, že z dokazování před soudem prvního stupně (např. z výslechu svědka Ing. P. D.) vyplynulo, že zástavní smlouva na věci movité byla pečlivě připravována, přičemž okruh zastavovaných věcí byl oběma účastníkům zástavní smlouvy znám a jimi ve výkazu zastaveného zboží i přesně specifikován. Tento výkaz byl vypracován aparátem úpadce (zástavního dlužníka) na základě účetní a skladové evidence, takže nebylo žádných pochyb o tom, co je předmětem zástavy. Soud prvního stupně provedl důkaz zástavní smlouvou a skladovým výkazem zastaveného zboží a dnem podpisu zástavní smlouvy došlo k předání zastaveného zboží zástavnímu věřiteli, o čemž byl sepsán předávací protokol, zástavní věřitel zboží fyzicky přijal a převzetí potvrdil. Následně úpadce uzavřel se zástavním věřitelem smlouvu o skladování movitých věcí a o jejich komisním prodeji. Důkaz předávacím protokolem a oběma smlouvami žalobkyně odvolacímu soudu nabídla 11. 6. 1997, ten jej však neprovedl. Fyzické označení zboží ve skladech a jeho kontrola byly provedeny - vzhledem k

celkovému objemu zástavy a množství položek - následně; to, že zboží bylo označeno na jednotlivých bednách cedulkou "zastaveno ve prospěch zástavního věřitele - C. M., spol. s r. o." až po podpisu zástavní smlouvy, nemůže nic změnit na platnosti této smlouvy. Z důkazů, jež žalobkyně předložila (1/ zástavní smlouvy včetně podrobné specifikace /skladového výkazu/, 2/ protokolu o odevzdání zastavených věcí, 3/ smlouvy o skladování a prodeji zastavených movitých věcí a 4/ potvrzení o označení zboží) plyne, že vedle formálního znaku (uzavření zástavní smlouvy) byla naplněna i dikce § 151b obč. zák., to jest že zastavené věci byly zástavním dlužníkem odevzdány zástavnímu věřiteli. Odvolací soud svůj závěr - příkře rozdílný od závěru soudu prvního stupně - blíže nezdůvodnil, ani neuvedl, jak jinak hodnotil provedené důkazy a jaká skutková zjištění na jejich základě sám učinil; jeho rozsudek tudíž je v napadené části nepřezkoumatelný. Proto žalobkyně požaduje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu v dotčeném rozsahu zrušil a potud mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný má své dovolání za přípustné podle § 239 odst. 1 o. s. ř., uváděje, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241 odst. 3 písm. d/ o. s. ř.) a že je dán i dovolací důvod uvedený v § 241 odst. 3 písm. c/ o. s. ř. Odvolací soud se podle žalobce nedostatečně zabýval námitkou, že právní důvod pohledávek uvedených v žalobě je v rozporu s obsahem přihlášky a toho, co bylo řečeno při přezkumném jednání; jinými slovy, že žaloba není v souladu s ustanoveními § 23 a § 24 ZKV. Prostým nahlédnutím do přihlášky je přitom možné zjistit, že v přihlášené pohledávce žádný právní důvod není uveden, přičemž z ní nelze zjistit, zda jde o pohledávku z jednoho právního důvodu, nebo o více pohledávek z rozdílných právních důvodů, a jaká je jejich výše. Jelikož podle § 23 odst. 2 ZKV se konkursní věřitel může domáhat pouze právního důvodu pohledávky uvedeného v přihlášce a důvod přihlášky nelze dodatečně měnit, je přihláška nepřezkoumatelná. Zjištění odvolacího soudu, že mezi přihláškou pohledávky a žalobou není rozpor, tudíž podle dovolatele nemá oporu v provedeném dokazování.

Dovolatel dále namítá, že smlouva o postoupení pohledávky uzavřená mezi S., a. s., a M., a. s., je neplatná pro rozpor se zákonem č. 528/1990 Sb., devizovým zákonem, ve znění před novelou provedenou zákonem č. 228/1992 Sb. (zákon, kterým se mění a doplňuje devizový zákon č. 528/1990 Sb.). Ustanovení § 14 devizového zákona se musí vztahovat i na tuto cesi, neboť jí byl dlužník - devizový tuzemec zavazován k plnění postupníkovi - devizovému cizozemci. Oběma účastníkům cese bylo nepochybně známo, že dlužník je v hluboké platební neschopnosti - jak se ostatně uvádí v článku II. dodatku ke smlouvě - a jejich obchod tedy vyžadoval devizové povolení. Stanovisko Státní banky československé ze dne 29. 6. 1992, jehož se soudy obou stupňů dovolávají, je ovšem reakcí na dotaz, jenž se problematiky obsažené v § 14 devizového zákona vůbec netýkal. Odvolací soud stanovisko hodnotí, jako by banka dávala souhlas ke smlouvě o postoupení pohledávky, ta jí však vůbec nebyla předložena. Soud tímto stanoviskem ani není vázán, když soulad cese s citovaným ustanovením musí posoudit sám; v dané věci soud jen konstatuje existenci stanoviska, aniž by učinil jakýkoliv právní závěr.

Neplatnost cesí, k nimž došlo po uzavření smlouvy o postoupení pohledávky uzavřené mezi S., a. s., a M., a. s., se podává rovněž z článku 5 této smlouvy. Nabyla totiž účinnosti až k 13. 8. 1992, přičemž k dalším cesím pohledávky z M., a. s., došlo ještě před tímto datem. S právním názorem, že prodávající se může kupujícímu zavázat k převodu práva, aniž by je v tu dobu měl, není-li pochybností o pohledávce samotné a o osobě dlužníka, lze obecně souhlasit, podle dovolatele však na danou problematiku nedopadá - platil by za předpokladu, že postupitel postupoval právo, jež mu má vzniknout (za splnění konkrétní podmínky) až v budoucnu. Z hlediska řešení námítky, že žalobkyně nebyla ke dni uzavření zástavní smlouvy na věci nemovité (k 31. 7. 1992) vlastnící postupované pohledávky a že nešlo o situaci předjímanou ustanovením § 151b odst. 5 obč. zák., dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že rozsudek soudu prvního stupně vůbec nezkoumal se zřetelem k tomu, že podle § 1 všech zástavních smluv měla být zajištěna údajně existující pohledávka. Odvolací soud rovněž pominul námitku, že tvrzená pohledávka je v zástavních smlouvách uvedena neurčitě (v

rozdílných výších) a není konkretizován (v rozporu s ustanovením § 151b odst. 4 obč. zák.) důvod jejího vzniku (titul). Proto dovolatel požaduje, aby rozhodnutí soudů obou stupňů byla v napadené části zrušena a věc v tomto rozsahu vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Podle bodu 17., hlavy první, části dvanácté, zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. 1. 2001).

Jelikož v průběhu dovolacího řízení došlo (jak se podává z výpisu z obchodního rejstříku týkajícího se úpadce a z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 11. 2000) ke změně v osobě správce konkursní podstaty (žalovaného) tak, že původního správce JUDr. Z. A. nahradil ve funkci jako nový správce JUDr. J. P., jednal Nejvyšší soud jako se žalovaným dále s novým správcem.

V dovoláním vymezeném rozsahu je dovolání žalobkyně přípustné podle § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a dovolání žalovaného podle § 239 odst. 1 o. s. ř.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti k vadám vyjmenovaným v § 237 odst. 1 o. s. ř. (tzv. "zmatečností"), a (je-li dovolání přípustné) k jiným vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci; jinak je vázán uplatněným dovolacím důvodem, včetně toho, jak jej dovolatelé obsahově vymezili (§ 242 odst. 1 a 3 o. s. ř.). Vady řízení nebyly v dovolání namítány a zmatečnost řízení se z obsahu spisu nepodává.

Nejvyšší soud se nejprve zabýval dovoláním žalovaného. U dovolání, jehož přípustnost byla založena podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř., je dovolateli k dispozici dovolací důvod ve smyslu § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř. (srov. rozhodnutí uveřejněné pod číslem 34/1994 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Dovolací důvod podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) o. s. ř. v takovém případě způsobilým dovolacím důvodem není; Nejvyšší soud se proto argumenty dovolatele, k doložení tohoto důvodu snesenými, jako bezcennými nezabýval a ze skutkového stavu věci zjištěného soudy obou stupňů v dalším vychází.

Vzhledem k tomu, že odvolací soud nevymezil právně významné otázky výrokem rozhodnutí (srov. nálezn Ústavního soudu z 20. 2. 1997, sp. zn. [III ÚS 253/96](#), uveřejněný v příloze sešitu č. 7, ročníku 1997, Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), je dovolání přípustné pro všechny právní otázky, na nichž napadené rozhodnutí spočívá (za samozřejmého předpokladu, že jejich řešení bylo dovoláním zpochybněno).

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Pro výsledek dovolacího řízení je rozhodná především námitka žalovaného, že právní důvod pohledávky vymezený v žalobě neodpovídá tomu, co obsahuje přihláška a co bylo řečeno při přezkumném jednání; její zodpovězení je totiž určující pro rozsah právních otázek, jež v tomto incidenčním sporu vůbec mohly být řešeny. Námitky žalovaného o "nedostatečnosti" právního důvodu přihlášky přitom Nejvyšší soud zkoumal se zřetelem k zásadě, že tam, kde soud zjišťuje

obsah určitého úkonu (zde v konkursním řízení učiněného procesního úkonu, jímž je přihláška), jde o skutkové zjištění; právním posouzením pak je aplikace příslušné právní normy na zjištěný skutkový stav (vyvození právních účinků z úkonu, jehož obsah byl takto zjištěn).

Vzhledem k datu vydání napadeného rozhodnutí aplikoval Nejvyšší soud při dalších úvahách ustanovení zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění zákonů č. 122/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 117/1994 Sb., č. 156/1994 Sb., č. 224/1994 Sb., č. 84/1995 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 151/1997 Sb. a č. 12/1998 Sb.; to ovšem neplatí pro náležitosti žalobcovy přihlášky podané u konkursního soudu 29. 6. 1994 a přezkoumané při jednání konkursního soudu dne 19. 1. 1995 a pro právní skutečnosti, jež se pojí s vlastním podáním žaloby. Ustanovení § 20 ZKV, upravující obsahové náležitosti přihlášky, bylo sice s účinností od 1. 6. 1996 změněno zákonem č. 94/1996 Sb., kterým se mění a doplňují zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, podle článku V bodu 1 tohoto zákona však právní účinky úkonů, které nastaly před účinností tohoto zákona (tedy i přihlášky a žaloby v uvedené věci), zůstávají zachovány. Náležitostmi žalobcovy přihlášky (co do jejího poměření s podanou žalobou) se proto Nejvyšší soud zabýval se zřetelem k zákonu o konkursu a vyrovnání ve znění zákonů č. 122/1993 Sb., č. 42/1994 Sb., č. 74/1994 Sb., č. 117/1994 Sb., č. 156/1994 Sb. a č. 224/1994 Sb.

Podle ustanovení § 20 ZKV konkursní věřitelé přihlásí své pohledávky, a to ve lhůtě stanovené v usnesení o prohlášení konkursu, i když se o nich vede soudní řízení nebo se provádí výkon rozhodnutí. Současně uvedou, zda uplatňují oddělené uspokojení (§ 28), jakož i jiné důvody pro přednostní pořadí při rozvrhu (odstavec 1). Přihlášky se podávají u soudu dvojmo. Pokud se pohledávka opírá o písemný právní úkon, je třeba připojit i listinu o tomto úkonu (odstavec 2).

Dle § 13 odst. 2 ZKV v usnesení o prohlášení konkursu musí být ustanoven správce a věřitelé musí být vyzváni, aby přihlásili ve lhůtě třiceti dnů ode dne prohlášení konkursu všechny své nároky s uvedením jejich výše, právního důvodu vzniku a jejich zajištění.

Podle § 20 odst. 4 ZKV správce přezkoumá přihlášky především podle úpadcových obchodních knih a jiných dokladů a vyzve úpadce, aby se k sestavenému seznamu přihlášek vyjádřil. Tento seznam předloží soudu.

K přezkoumání přihlášených pohledávek pak soud nařídí přezkumné jednání (srov. § 21 odst. 1 ZKV).

Podle § 23 odst. 2, věty první, ZKV, konkursní věřitelé pohledávek, které zůstaly sporné co do pravosti, výše nebo pořadí, mohou se domáhat určení svého práva; žalobu musí podat proti popírajícím konkursním věřitelům i správci, smějí se v ní dovolávat jen právního důvodu uvedeného v přihlášce nebo při přezkumném jednání a pohledávku mohou uplatnit jen do výše v nich uvedené.

K popření pohledávky stanoví soud přiměřenou lhůtu s poučením, že při zmeškání lhůty podle § 24 odst. 1 nelze k takovým pohledávkám přihlížet (§ 23 odst. 4 ZKV).

Konkursní věřitele pohledávek sporných co do pravosti, výše či pořadí, kteří nebyli při přezkumném jednání přítomni, vyzve soud o tom, kdo popřel pohledávku a z jakého důvodu (§ 23 odst. 5 ZKV).

Přihláška pohledávky v konkursu má svou povahou stejné účinky jako žaloba; to lze dokumentovat i tím, že jejím podáním (tedy dnem, kdy dojde soudu, nikoli již dnem, kdy je podána na poštu k přepravě ani dnem, kdy je doručena /pouze/ správci konkursní podstaty) se staví běh promlčecích a propadných lhůt (srov. § 20 odst. 6 ZKV). Zákon o konkursu a vyrovnání pak i v rozhodném znění logicky vycházel z toho, že předmětem přezkumu budou jen přihlášky, jež mají všechny obsahové

náležitosti nezbytné k tomu, aby přihlášenou pohledávku vůbec bylo možné podle přihlášky přezkoumat.

K obsahovým náležitostem přihlášky, bez kterých nebylo lze přikročit k přezkoumání přihlášené pohledávky, pak patřilo uvedení právního důvodu vzniku přihlášeného nároku (srov. § 13 odst. 2 ZKV), to jest - v intencích závěrů, jež Nejvyšší soud formuloval a odůvodnil již v rozsudku uveřejněném pod číslem 74/2000 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek - uvedení skutečností, na nichž se pohledávka zakládá, tedy uvedení skutkových okolností, z nichž lze na existenci této pohledávky usuzovat (nejde o pouhou právní kvalifikaci přihlašované pohledávky). Vada přihlášky (např. právě absence údaje o právním důvodu vzniku přihlašované pohledávky) ovšem nemohla (a ani dle stávající právní úpravy nemůže) být důvodem popření přihlášené pohledávky; již proto ne, že samotná přihláška je - jak rozvedeno výše - procesním úkonem (podáním), který popřít nelze (shodný závěr Nejvyšší soud formuloval již v rozsudku ze dne 18. 12. 2000, sp. zn. [32 Cdo 906/98](#), a nevidí důvodu se od něj odchýlit ani v této věci).

Uvádí-li žalovaný správce konkursní podstaty, že žalobkyně přihlášku neodůvodnila (že přihláška neobsahuje právní důvod vzniku pohledávky), pak poukazuje na skutečnosti, které jdou - posuzováno jeho povinnostmi při přípravě na přezkumné jednání - k jeho tíži. Přihlášku, která neobsahovala právní důvod vzniku pohledávky, totiž nemohl správce konkursní podstaty z hlediska její pravosti vůbec přezkoumat (srov. § 20 odst. 4 ZKV). Měl-li správce za to, že přihláška právní důvod vzniku přihlašované pohledávky neobsahuje, bylo jeho povinností požádat soud, aby přihlašovatele vyzval k odstranění této vady přihlášky, jako vady, jež brání přezkoumání přihlašované pohledávky. Vzhledem k tomu, že před 1. 6. 1996 neměl zákon o konkursu a vyrovnání zvláštní ustanovení o odstraňování obsahových vad přihlášky, přicházelo tímto způsobem v úvahu použití ustanovení § 43 o. s. ř. (srov. § 3 odst. 2 ZKV v tehdejší znění), včetně možnosti soudu vyvodit - v intencích § 43 odst. 2 o. s. ř. - důsledky z toho, že přihlašovatel vady přihlášky přes řádnou výzvu v určené lhůtě neodstraní a přihlašovaná pohledávka proto zůstane nepřezkoumatelnou, to jest včetně možnosti zastavit řízení o takové přihlášce. Situace, kdy je přihlášená pohledávka popírána pro vady přihlášky, je srovnatelná s tou, kdy soud ve sporném řízení (nesprávně) zamítne žalobu, která neobsahuje vylíčení rozhodujících skutečností (§ 79 odst. 1 o. s. ř.), místo toho, aby (správně) přikročil k odstraňování vad žaloby (dle § 43 o. s. ř.).

Dopustí-li se konkursní soud té chyby, že připustí, aby při přezkumném jednání byla přezkoumána i pohledávka, jejíž přihláška vykazuje vady přezkumu bránící, mohou v případě, že jde o nevykonatelnou pohledávku, nastat v zásadě tři základní situace:

- 1) Přihlášenou nevykonatelnou pohledávku nepopře ani správce konkursní podstaty, ani žádný z konkursních věřitelů, takže se pokládá za zjištěnou.
- 2) Přihlášenou nevykonatelnou pohledávku popře (co do pravosti, výše nebo pořadí) byť z nesprávných důvodů správce konkursní podstaty nebo některý z konkursních věřitelů a přihlašovatel pohledávky nepodá v určené lhůtě žalobu na příslušné určení. V takovém případě je pohledávka v příslušném rozsahu účinně popřena a přihlašovatel pohledávky již v průběhu konkursu účinné prostředky nápravy stavu založeného přezkoumáním pohledávky, jejíž přihláška byla vadná (v rozsahu popření), k dispozici nemá.
- 3) Přihlášenou nevykonatelnou pohledávku popře (co do pravosti, výše nebo pořadí) správce konkursní podstaty nebo některý z konkursních věřitelů a přihlašovatel pohledávky podá v určené lhůtě žalobu na příslušné určení.

Právě v posledním z uvedených případů platí, že zjistí-li soud, který rozhoduje v incidenčním sporu o pravosti, výši nebo pořadí nevykonatelné pohledávky, řádně zahájeném včasnou žalobou

příhlašovatele pohledávky, že přihláška pohledávky měla v části, o které má v incidenčním sporu rozhodnout, vady bránící přezkumu přihlášené pohledávky, pak je na něm, aby žalobu pro předčasnost zamítl. Přihlašovatel nevykonatelné pohledávky se totiž jako žalobce ve sporu o pravost, výši nebo pořadí této pohledávky nesmí dovolávat jiných skutečností (jiného právního důvodu vzniku pohledávky) než těch, které uvedl v přihlášce nebo (nejpozději) při přezkumném jednání (srov. § 23 odst. 2 ZKV). Při jiném postupu soudu v incidenčním sporu (než zamítnutí žaloby pro předčasnost) by se přihlašovatel pohledávky ocitl v procesní pasti. Proto, že v konkursním řízení nebyl vyzván k odstranění vady přihlášky bránící přezkumu přihlašované pohledávky, ač k této výzvě mělo dojít, by totiž (v případě, že touto vadou byla absence údaje o právním důvodu vzniku přihlašované pohledávky) byl zbaven možnosti účinně obhájit existenci pohledávky v incidenčním sporu (prakticky by neměl možnost žalobu odůvodnit).

Podle ustanovení § 25 odst. 1 ZKV platí, že rozhodnutí soudu o pravosti, výši nebo pořadí popřených pohledávek jsou účinná proti všem věřitelům. Z rozsudku, jímž byla žaloba na určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky zamítnuta pro předčasnost na základě závěru, že přihlášená pohledávka dosud řádně přezkoumána nebyla, jelikož nebyly zkoumány vady přihlášky, takže v části, ve které tyto vady bránily přezkumu, nemohla být ani účinně popřena, je proto konkursní soud povinen vyjít (takový rozsudek zakládá konkursnímu soudu povinnost přikročit v dotčeném rozsahu k odstraňování vad přihlášky a potud i k novému /řádnému/ přezkumu přihlášené pohledávky).

Úvaha dovolatele, že mohl účinně popřít přihlášenou pohledávku pro vady přihlášky, tudíž správná není.

Základním předpokladem pro vyhovění žalobě na požadované určení, jehož naplněním je podmíněn i rozsah právních otázek, jež je soud v incidenčním sporu vůbec oprávněn řešit, je ovšem i závěr o tom, v jakém rozsahu byla přihlášená pohledávka vůbec popřena.

Dle § 24 odst. 1 ZKV, je správce oprávněn popřít nárok přihlášený konkursním věřitelem, výši nároku nebo jeho právní důvod. O tom soud vyrozumí konkursního věřitele, o jehož nárok jde, a současně ho vyzve, aby nárok, jeho výši nebo právní důvod uplatnil do 30 dnů u soudu, který prohlásil konkurs, nebo u jiného příslušného orgánu s tím, že jinak se na popřený nárok, jeho uplatněnou výši nebo uplatněný právní důvod nevezme zřetel.

Právo popírat všechny přezkoumávané pohledávky mají konkursní věřitelé, správce konkursní podstaty a úpadce (jehož popření ovšem nemá - v intencích § 23, odst. 1, věty druhé, ZKV - pro zjištění pohledávky v konkursu význam). Jak konkursní věřitelé, tak (přes odlišnou dikci § 24 odst. 1 ZKV) správce konkursní podstaty mohou popřít pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek (srov. též stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, uveřejněné pod číslem 52/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, bod XXXI. stanoviska). Popřením pravosti pohledávky se přitom rozumí popření jejího základu (má-li popírající za to, že pohledávka vůbec nevznikla, nebo že sice vznikla, ale také již zcela zanikla /např. splněním, započtením nebo prekluzí/, anebo že je zcela promlčená). Popření výše pohledávky představuje námitka, že přezkoumávaná pohledávka tu sice je, avšak nikoliv v takové výši, jakou uvádí přihlašovatel; typické v tomto případě je, že popírající uznává pohledávku co do základu, ale nesouhlasí s tvrzenou výší - tedy má za to, že pohledávka v přihlašované výši vůbec nevznikla, že již zčásti zanikla (např. započtením, splněním), nebo že se zčásti promlčela. O popření pořadí pohledávky pak jde, nesouhlasí-li popírající s uplatněným pořadím pohledávky (uplatněnou vyšší třídou), nebo je-li přesvědčen, že věřiteli (přihlašovатели) nenáleží jím uplatněné právo na oddělené uspokojení pohledávky v konkursu.

Popření pohledávky je procesním úkonem, pro nějž (při absenci výslovné úpravy v zákoně o konkursu a vyrovnání) přiměřeně platí ustanovení § 41 odst. 2 o. s. ř. a co do obsahových náležitostí úkonu

ustanovení § 42 odst. 4 o. s. ř. Popírá-li konkursní věřitel nebo správce konkursní podstaty výši pohledávky nebo její pořadí, nemůže svůj úkon omezit jen na závěr, že s tvrzenou výši pohledávky nebo s uplatněným přednostním právem nesouhlasí. Nedílnou součástí těchto procesních úkonů je i tvrzení popírajícího, jak je vysoká pohledávka (alespoň v minimální výši), popřípadě jaké pořadí má přezkoumávaná pohledávka v konkursu mít. Neobsahuje-li popření výše pohledávky i uvedenou druhou složku (tvrzení o skutečné výši pohledávky), není tento procesní úkon perfektní a nemůže vyvolat zamýšlené procesní účinky. Obdobně to platí, neobsahuje-li popření práva na oddělené uspokojení pohledávky v konkursu tvrzení o pořadí, jež této pohledávce přisuzuje popírající subjekt; v rozhodné době totéž platilo i pro popření pořadí u pohledávky první třídy z hlediska jejího možného zařazení do dalších dvou tříd.

Účinné popření (jen) pravosti pohledávky umožňuje soudu ve sporu o určení pravosti pohledávky zkoumat (pouze) základ nároku. Dospěje-li soud k závěru, že základ nároku je dán, nemůže bez dalšího zkoumat též jeho výši nebo pořadí. Stejně tak účinné popření pohledávky co do její výše umožňuje soudu ve sporu o určení výše pohledávky zkoumat pouze tuto výši (a to pouze v popřené rozsahu), nikoli též posuzovat (bez dalšího) pořadí pohledávky. Konečně platí, že je-li popřeno pouze pořadí přihlášené pohledávky, může incidenční spor vyústit právě jen v určení tohoto pořadí (pravost a výši pohledávky soud na tomto základě již posuzovat nesmí). Nicméně, popření pohledávky lze učinit i jako eventuální procesní úkon. Zákonu proto odpovídá i takový postup, jestliže popírající popře pravost pohledávky a pro případ, že toto popření nebude shledáno důvodným, popírá i výši pohledávky, případně její pořadí (v právní teorii jsou uvedené závěry formulovány např. v článku Bureš, J., Drápal, L.: K některým otázkám incidenčních sporů v konkursu, uveřejněném v časopise Právní rozhledy č. 6, ročník 1998, str. 277-286).

Součástí právního posouzení věci soudem ve sporu o pravost, výši nebo pořadí do konkursu přihlášené a správcem konkursní podstaty nebo některým z konkursních věřitelů popřené pohledávky vždy musí být závěr o splnění předpokladů, za nichž se může soud důvodností nároku uplatněného tzv. incidenční žalobou vůbec zabývat. Vzhledem k tomu, že zkoumání těchto předpokladů nemá povahu posuzování podmínek řízení (jejich absence vede k zamítnutí žaloby, nikoli k zastavení řízení) a že závěr o naplnění těchto předpokladů nelze učinit bez příslušných skutkových zjištění, je uvedeným způsobem předem (povahou sporu typově) definován též okruh důkazů, bez jejichž provedení takový závěr ani nelze učinit (nevezme-li soud - v intencích § 120 odst. 4 o. s. ř. - za svá skutková zjištění odpovídající shodná tvrzení účastníků). Základním důkazem je v takové situaci vždy zejména přihláška pohledávky a příslušná část seznamu přihlášek, který tvoří součást protokolu o přezkumném jednání (§ 21 odst. 3 ZKV), z níž se podává rozsah popřené přihlášené pohledávky (případně tento protokol). Z hlediska závěru, zda byla popřena nejen pravost, nýbrž i výše, případně pořadí pohledávky, je totiž určující obsah popření (důvody popření) v podobě zachycené právě v protokolu o přezkumném jednání nebo v seznamu tvořícím jeho součást.

V dané věci se soud prvního stupně vlastním obsahem přihlášky nezabýval a důkaz přihláškou ani neprovedl, vycházející z nesprávného přesvědčení, že úsudek konkursního soudu o tom, že přihláška má potřebné náležitosti (projevený jen tím, že konkursní soud přihlašovatelku nevyzval k odstranění vad přihlášky), je pro něj závazný. Důkaz přihláškou neprovedl ani odvolací soud, byť její obsah hodnotil a založil na něm své právní závěry. Při provádění důkazů v této věci tak nebyly respektovány zásady upravené v § 129 o. s. ř.

Odtud plyne, že řízení je postiženo vadou, která mohl mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a k níž je Nejvyšší soud u přípustného dovolání povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

Navíc soudy obou stupňů zcela ponechaly stranou i otázku, v jakém rozsahu vlastně byla přihlášená pohledávka správcem konkursní podstaty popřena (zda co do pravosti, výše nebo pořadí, či ve všech

těchto oblastech), i když na jejím zodpovězení závisí i výsledek řízení (nad rámec popření žalobě vyhovět nelze). Tvzení v odpovídajícím směru ostatně neobsahuje ani žaloba. Potud je právní posouzení věci neúplné a tudíž i nesprávné.

K tvrzené neplatnosti smlouvy o postoupení pohledávek uzavřené dne 30. 6. 1992 mezi S., a. s. (postupitelem), a M., a. s. (postupníkem), je třeba uvést následující:

Podle § 14 odst. 1 zákona č. 528/1990 Sb., devizového zákona (v původním znění, platném do 30. 6. 1992), devizový tuzemec - právnická osoba se může bez devizového povolení smluvně zavázat k peněžitému plnění vůči devizovému cizozemci, jestliže ke splnění tohoto závazku má devizové prostředky uložené na devizovém účtu u devizového peněžního ústavu (§ 11). Podle odstavce 2 cit. ustanovení, devizový tuzemec - právnická osoba se může bez devizového povolení smluvně zavázat k peněžitému plnění vůči devizovému cizozemci, může-li ke splnění tohoto závazku použít své prostředky v československé měně, s výjimkou a) nákupu nemovitostí v zahraničí, b) nákupu zahraničních cenných papírů, c) přijetí úvěru v devizových prostředcích od devizového cizozemce.

Podle § 13 odst. 1 devizového zákona pak platí, že ke splnění peněžního závazku devizového tuzemce - právnické osoby vůči devizovému cizozemci, vzniklého v souladu s tímto zákonem nebo na základě obecně závazného právního předpisu, je devizový peněžní ústav povinen uhradit na žádost devizového tuzemce - právnické osoby za československou měnu devizovému cizozemci devizové prostředky.

S dovolatelem lze souhlasit potud, že stanovisko Státní banky československé ze dne 29. 6. 1992 nebylo - jak nepřesně uvádí v napadeném rozhodnutí odvolací soud - souhlasem (devizovým povolením) ke smlouvě o postoupení pohledávek uděleným podle § 14 devizového zákona. Podle obsahu této listiny, zjištěného soudem prvního stupně (odvolací soud odlišná zjištění v uvedeném směru sám neučinil), šlo toliko o vyjádření banky v tom směru, že k prodeji (správně postoupení) tuzemské pohledávky v Kčs devizovému cizozemci není zapotřebí devizového povolení za předpokladu, že inkaso uvedené pohledávky bude složeno v Kčs na účet devizového cizozemce s použitím v ČSFR. Soud prvního stupně přitom rovněž zjistil, že postupník vzal ve smlouvě o postoupení pohledávek na vědomí, že postoupané pohledávky jsou splatné výhradně v československých korunách a že jejich tuzemské inkaso bude složeno na účet devizového cizozemce s použitím v ČSFR. Tím, že se na stanovisko banky odvolal (aniž by současně cokoli měnil na argumentech, jež k uvedené problematice snesl v rozsudku soud prvního stupně), se odvolací soud dostatečně zřetelně přihlásil k názoru, že smlouva z uvedeného důvodu neplatná není, a potud je možné jeho právní závěr i přezkoumat.

Podstatou úpravy obsažené v ustanovení § 14 devizového zákona bylo regulovat závazkové vztahy, z nichž vznikala (mohla vzniknout) devizovému tuzemci povinnost uhradit devizovému cizozemci (srov. § 5 devizového zákona, který tyto kategorie osob definoval) peněžité plnění devizovými prostředky (srov. citovaný § 13 odst. 1 zákona). Zkoumaná smlouva o postoupení pohledávek však - a dovolatel se mýlí, jestliže tvrdí opak - režimu § 14 devizového zákona nepodléhala. Režim smlouvy se řídil - podle ve smlouvě provedené a v řízení nikým nezpochybněné volby práva - rakouským právním řádem, to jest především rakouským občanským zákoníkem (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch JGS 1811/946) v rozhodném znění (dále též jen "ABGB"). Podle ustanovení § 1395 ABGB přitom dlužník (cessus) nemá na obsah závazku založeného postupní smlouvou mezi původním věřitelem (postupitelem) a novým věřitelem (postupníkem) vliv. Obsah dlužníkovy závazku se nemění.

Jinak řečeno, smluvní vztah založený podle českého (československého) práva mezi dvěma českými (československými) právnickými osobami (slovy devizového zákona "devizovými tuzemci"), podle kterého měl dlužník poskytnout věřiteli peněžité plnění v Kčs v tuzemsku, nedoznal změny co do místa plnění a měny, v níž mělo být plněno, jen proto, že věřitel postoupil pohledávku tohoto obsahu

devizovému cizozemci. Vzhledem k tomu, že původní závazek nevznikl jako závazek mezi devizovým cizozemcem jako věřitelem a devizovým tuzemcem – právnickou osobou jako dlužníkem, nemohla se prosadit ani povinnost předjímaná ustanovením § 13 odst. 1 devizového zákona pro uspokojení pohledávky devizového cizozemce za devizovým tuzemcem – právnickou osobou. Lze proto uzavřít, že označená smlouva není v rozporu s ustanovením § 14 devizového zákona a toto ustanovení její absolutní neplatnost nezaložilo. Zmiňované stanovisko banky nelze v této souvislosti chápat jinak než jako písemně formulovaný právní názor, který neměl povahu závazného stanoviska nebo rozhodnutí (srov. též § 48 devizového zákona), avšak je v souladu se závěry, jež o povaze § 14 citovaného zákona vyslovil Nejvyšší soud. Dovolatelé se tudíž nepodařilo v uvedeném směru zpochybnit správnost právního posouzení věci odvolacím soudem.

Dovolatel dále argumentuje tím, že smlouvy o postoupení pohledávek, k nimž došlo po uzavření smlouvy z 30. 6. 1992, jsou neplatné, neboť tato smlouva nabyla účinnosti až 13. 8. 1992, a postupník (M., a. s.) realizoval další cesi dříve. Odvolací soud k tomu jen uvedl, že nic nebrání tomu, aby se prodávající zavázal kupujícímu k převodu práva, aniž by ho v tu dobu měl, není-li pochybností o pohledávce samotné a o osobě dlužníka. V této podobě je ovšem jím vyslovený právní názor neúplný a proto i nepřezkoumatelný. Jak v případě smlouvy o postoupení pohledávky z M., a. s. (švýcarské právnické osoby), na C., a. s. (švýcarskou právnickou osobu), tak i u postoupení pohledávky z C., a. s., na žalobkyni totiž bylo především nutno zabývat se otázkou, podle hmotného práva kterého státu má být smlouva o postoupení pohledávky zkoumána. Minimálně v případě smlouvy o postoupení pohledávky z M., a. s., na C., a. s., přitom zjevně nešlo (co do práv a povinností postupníka a postoupitele) o právo české. Podstatné ovšem je, že z úvahy odvolacího soudu nelze vůbec vyčíst, z jakého práva při formulaci uvedené úvahy vyšel a proč měl právě toto právo v daném právním vztahu za rozhodné. To samo o sobě vede k závěru o nesprávnosti právního posouzení věci a o důvodnosti podaného dovolání.

Pro vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, jakož i pro nesprávné (protože neúplné) právní posouzení věci co do předpokladů, za nichž lze žalobě v incidenčním sporu vyhovět, a proto, že odvolací soud při úvahách o postoupení pohledávky pominul odpověď na otázku, podle hmotného práva kterého státu smlouvy o postoupení pohledávky zkoumal, tudíž Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) napadený rozsudek v potvrzujícím výroku ve věci samé a v závislých výrociích o nákladech odvolacího řízení zrušil; jelikož vada řízení, pro niž zrušil rozhodnutí odvolacího soudu, se vztahuje i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud v tomto rozsahu i jej a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 a 5 o. s. ř.).

Námitkou, že se odvolací soud nezabýval argumentem, že zástavní smlouva na nemovité věci (ze dne 31. 7. 1992) je neplatná, jelikož žalobkyně nebyla ke dni uzavření zástavní smlouvy na věci nemovité majitelkou zajišťované pohledávky (a nešlo o situaci předjímanou ustanovením § 151b odst. 5 obč. zák.), se Nejvyšší soud za této situace již nezabýval, když její řešení přijde na řadu až poté, co bude postaveno najisto řešení otázek, pro které Nejvyšší soud rozhodnutí v dovolání napadeném rozsahu zrušil; bude tedy na soudu, kterému se věc vrací, aby se posléze i potud s věcí výslovně vypořádal.

Dovolání žalobkyně směřuje proti skutkovým závěrům odvolacího soudu (a to v rovině obou uplatněných dovolacích důvodů). Nicméně i pro tuto část řízení platí, že vadu řízení, která mohl mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a k níž je Nejvyšší soud u přípustného dovolání povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), způsobuje především okolnost, že při provádění důkazu přihláškou pohledávky nebyly respektovány zásady upravené v § 129 o. s. ř. (srov. podrobněji závěry formulované výše). Pro tuto vadu proto Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), zrušil napadený rozsudek i v měnícím výroku ve věci samé a vzhledem k tomu, že tato vada opět postihuje i rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud v tomto rozsahu i jej a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1,

2 a 5 o. s. ř.). Zabývat se za této situace námitkami dovolatelky ohledně skutkových závěrů odvolacího soudu pokládal Nejvyšší soud opět za předčasné, když bude na soudu, kterému se věc vrací, aby se s důkazními návrhy žalobkyně i jejími námitkami co do hodnocení dosud provedených důkazů v novém rozhodnutí rovněž vypořádal.